

Nr 110.

Av herr Nilsson, Hjalmar, och herr Eskilsson, *angående utredning om statens stöd åt växt- och fruktträdsförädlingen m. m.*

1931 års växtförädlingsutrednings förslag om att staten skulle lämna bidrag till växtförädlingsanstalterna motsvarande 50 % av kostnaderna för växtförädlingsverksamheten har aldrig föranlett Kungl. Maj:t att förlägga riksdagen någon plan för stödet av växtförädlingen. 1931 års utredning återopas emellertid varje år i Weibullsholms växtförädlingsanstalts anhängan om statsanslag och i lantbrukshögskolans och statens lantbruksförsöks styrelses tillstyrkan till denna anhängan hänvisas också till växtförädlingsutredningens förslag. Men Kungl. Maj:t och riksdag ha varit obundna av utredningens förslag, och de beviljade beloppen ha inte anslutit sig till 50-procentsregeln. Detta har särskilt gått ut över anslagen till Weibullsholms växtförädlingsanstalt.

Enligt vår mening är ett effektivt statligt stöd till växtförädlingsverksamheten mycket starkt motiverat. Växtförädlingens stora nationalekonomiska betydelse genom dess bidrag till jordbrukets produktionsökning är allmänt känd och erkänd. Då i vårt land en växtförädlare inte åtnjuter ett med patent jämförligt skydd för den av honom frambragta nya sorten, torde självfinansiering av växtförädlingsverksamheten vara otänkbar. Sedan det för förädlaren tagit många års arbete med stora kostnader att framställa en ny sort, så är redan andra året efter sortens marknadsförande densamma allmän egendom och blir föremål för förökning och försäljning av såväl jordbrukare som andra utsädesföretag än förädlarens. Staten behöver därför träda hjälpende emellan, och lämpligaste utformningen av denna hjälp är för växtförädlingens framtid en betydelsefull fråga.

1931 års utredning har inte tills nu föranlett någon Kungl. Maj:ts framställning till riksdagen. Nya förhållanden ha också kommit till som skapat behov av ny utredning. Så har fruktträdsförädlingen tillkommit och genom donationsmedel fått eget institut på Balsgård men står utan det ekonomiska stöd, som växtförädlingen haft från de utsädesbolag som exploaterat dess produktion. Vid lantbrukshögskolan bedrivs numera växtförädlingsverksamhet, som börjat ge upphov till sorter som föras i handeln, och det gäller då att lösa frågan, huruvida institutionsföreståndaren eller lantbrukshögskolan skall få den ekonomiska fördelen av arbetsresultatet och, i den mån det skulle befinnas lämpligt, att lantbrukshögskolan som tillhandahållit institutionens arbetskraft skall uppbära någon ersättning. Dessutom be-

höver avgöras på vad sätt förädlaren skall stimuleras genom lämplig andel av ersättningen.

I nuvarande situation, då staten behöver minska sina utgifter, finns även anledning att undersöka, huruvida icke i Holland tillämpat system med plomberingsavgifter, av vilka en del återgå till förädlaren, kunde införas. I Holland ha år 1947 utbetalats licensavgifter för detta års skörd av vissa svenska havresorter, men på grund av brist på reciprocitet i vårt land ha licensbetalningar av detta slag sedan ett par år upphört. Om uppbyggandet av ett internationellt licenssystem vore möjligt, skulle det med vår växtförädlings höga ställning säkert tillföra vårt land betydande inkomster, vilket kunde minska statens andel i kostnaderna. Dessa synpunkter ha framförts i Weibullsholms växtförädlingsanstalts anhållan om statsbidrag för budgetåret 1951/52 och de förtjäna att bli föremål för närmare undersökning.

Vi hemställa därför,

att riksdagen ville besluta att hos Kungl. Maj:t begära utredning om statens stöd åt växt- och fruktträdskulturer och därmed sammanhängande frågor.

Stockholm den 24 januari 1951.

Hjalmar Nilsson.

Carl Eskilsson.